

Brusel 17. května 2021
(OR. en)

8693/21

EDUC 162
JEUN 48
SOC 261
EMPL 194

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	7985/21
Předmět:	Závěry Rady o rovnosti a inkluzi ve vzdělávání a odborné přípravě s cílem podpořit úspěch ve vzdělávání pro všechny

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o rovnosti a inkluzi ve vzdělávání a odborné přípravě s cílem podpořit úspěch ve vzdělávání pro všechny ve znění schválením Radou pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport na zasedání konaném ve dnech 17. a 18. května 2021.

Závěry Rady

**o rovnosti a inkluzi ve vzdělávání a odborné přípravě s cílem podpořit úspěch ve vzdělávání
pro všechny**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

S OHLEDEM NA

1. Evropský pilíř sociálních práv, který společně vyhlásily Evropský parlament, Rada a Komise na sociálním summitu v Göteborgu v roce 2017, a zejména na jeho první, třetí a jedenáctou zásadu.
2. Usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a odborné přípravy a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030), které jako svou první strategickou prioritu stanoví zlepšení kvality, rovnosti, inkluze a úspěchu pro všechny ve vzdělávání a odborné přípravě.

PŘIPOMÍNÁJÍC politické souvislosti uvedené v příloze.

3. Zjištění z Monitoru vzdělávání a odborné přípravy 2020, která mimo jiné ukazují, že:

- a) účast na předškolním vzdělávání a péči od 4 let je díky trvalému úsilí členských států vysoká, těsně pod cílem strategie Vzdělávání a odborná příprava 2020, problémem však zůstává nerovnoměrný přístup a kvalita;
- b) podíl osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a odborné přípravy v roce 2019 dosáhl 10,2 %, čímž byl cíl strategie téměř splněn. U osob se zdravotním postižením však tato míra činí 20,3 % a u žáků narozených v zahraničí je pravděpodobnost předčasného odchodu ze vzdělávání vyšší než u jejich vrstevníků narozených v tuzemsku (22,2 % oproti 8,9 %). Předčasný odchod ze vzdělávání se týká více mladých mužů než mladých žen (11,9 % oproti 8,4 %) a tento rozdíl zůstává během posledního desetiletí víceméně stejný;
- c) výsledky studie PISA z roku 2018 ukazují, že EU nesplnila svůj cíl strategie Vzdělávání a odborná příprava 2020 – snížit podvýkonnost v základních dovednostech na méně než 15 %. V celé EU ostatně v posledních deseti letech podvýkonnost vzrostla v oblasti přírodních věd a čtení a zůstala stabilní v matematice (22,5 % ve čtení, 22,9 % v matematice a 22,3 % v přírodních vědách, EU-27). Výrazné genderové rozdíly v podvýkonnosti přetrvávají pouze ve čtení – vyšší míru podvýkonnosti vykazují chlapci. Výsledky dále zdůrazňují význam školního prostředí pro dobré životní podmínky a výsledky žáků;

- d) cíl strategie Vzdělávání a odborná příprava 2020 – 40% podíl osob s terciárním vzděláním – byl dosažen na úrovni EU i ve většině členských států. V EU však přetrvávají genderové rozdíly a u studentů s omezenými příležitostmi je nižší pravděpodobnost, že terciární vzdělání dokončí (43,4 %), než u jejich vrstevníků (82,3 %);
- e) pokrok ve zvyšování účasti dospělých na vzdělávání byl za posledních deset let pomalý a účast mezi členskými státy je i nadále velmi nerovnoměrná. V roce 2019 míra účasti dospělých na vzdělávání v EU-27 činila 10,8 %, což představuje malý nárůst oproti 7,8 % v roce 2010, který je stále daleko od cíle 15 %;
- f) nejdůležitějším určujícím faktorem výsledků vzdělávání v EU je stále socioekonomické zázemí, což značné části mladých lidí brání v získání odpovídající úrovně základních dovedností a zamezuje vzestupné sociální mobilitě.

4. Průzkum o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a jednotlivci v rámci Společenství, jenž ukazuje, že v roce 2019 jedna pětina mladých lidí (ve věku 16–24 let) v EU stále neměla základní digitální dovednosti.
5. Zprávu Eurydice z roku 2020 s názvem „Rovnost ve školním vzdělávání v Evropě: struktury, politiky a studijní výsledky“, která identifikuje politiky a struktury spojené s vyšší mírou rovnosti ve studijních výsledcích a ukazuje, že rovnost ve školách, pokud jde o začleňování i spravedlnost, se v Evropě značně liší.
6. Pandemii COVID-19, která spolu s rozsáhlým přechodem na digitální výuku a učení významně zatížila systémy vzdělávání a odborné přípravy v celé EU a s největší pravděpodobností bude mít dopad na dosahování několika cílů a ukazatelů na úrovni EU v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

SE DOMNÍVÁ, že

7. V novém strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030) a vzhledem k jeho zastřešujícímu politickému cíli, kterým je dosažení Evropského prostoru vzdělávání, je nyní načase zhodnotit pokrok, jehož bylo dosud dosaženo při zlepšování rovnosti a inkluze v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s cílem podpořit úspěch ve vzdělávání pro všechny, a dát nový impuls spolupráci na úrovni EU a vnitrostátní práci v této oblasti.

8. Ačkoli se Rada otázkami rovnosti, inkluzivního vzdělávání a úspěchu ve vzdělávání a odborné přípravě zabývala, nebyly dosud posuzovány jako celek a jako vzájemně provázané a navzájem závislé aspekty, které mohou pomoci předurčit, zda systémy vzdělávání a odborné přípravy dokáží poskytovat skutečně sociálně inkluzivní a soudržné, spravedlivé a úspěšné vysoce kvalitní vzdělávání a odbornou přípravu pro všechny, včetně celoživotního učení.
9. Zejména s ohledem na celosvětovou pandemii COVID-19, která měla dopad na všechny systémy vzdělávání a odborné přípravy, včetně předškolního vzdělávání a péče, zdůraznili ministři školství EU při několika diskusích konaných od roku 2020 význam zlepšení rovnosti a inkluze v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, aby se zajistilo, že nikdo nebude opomenut.
10. Evropské systémy vzdělávání a odborné přípravy by měly ve svůj prospěch využít skutečnost, že inkluze představuje jednu z hlavních priorit napříč politikami EU a nástroji a programy financování, mezi něž patří: nový program Erasmus+, v jehož rámci jsou zvažována zvláštní opatření v oblasti začleňování, Evropský sociální fond plus, který podporuje prosazování rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a odborné přípravě na všech úrovních, zejména pro znevýhodněné skupiny, a Nástroj EU pro oživení a odolnost, jenž by měl být plně mobilizován k řešení nerovností ve vzdělávání, které současná krize dále zhoršila.
11. Potenciál vzdělávání a odborné přípravy pro podporu začleňování je dobře uznán ve společně vyhlášeném evropském pilíři sociálních práv, jakož i v jeho akčním plánu¹, který nedávno přijala Komise a který zdůrazňuje, že vzdělávání a odborná příprava mají zásadní význam pro zajištění nových příležitostí pro všechny.

¹ COM(2021) 102 final.

UZNÁVÁ, ŽE

12. Rovnost v přístupu, inkluze a úspěch ve vzdělávání a odborné přípravě pro všechny představují základní zásadu vzdělávání a odborné přípravy, ale dosažení tohoto cíle je pro systémy vzdělávání a odborné přípravy v EU stále výzvou, přičemž mezi jednotlivými členskými státy i uvnitř nich existují značné rozdíly.
13. Vzdělávání a odborná příprava hrají důležitou úlohu při snižování nerovností, zejména těch, které souvisejí se socioekonomickým statusem, přistěhovaleckým původem, rasovým nebo etnickým původem², genderem, sexuální orientací či zdravotním postižením, a existují důkazy o tom, že systémy vzdělávání a odborné přípravy s nejlepšími výsledky jsou ty, které kladou důraz na rovnost a inkluzi.
14. Obzvláště pozitivní dopad na sociální začleňování má spolupráce mezi institucemi formálního a neformálního vzdělávání a odborné přípravy, jak se ukázalo během pandemie COVID-19.
15. Vzhledem k tomu, že rozmanitost a rozdíly v dnešní společnosti nadále rostou, hraje politika v oblasti vzdělávání a odborné přípravy prvořadou úlohu při předcházení diskriminaci a podpoře začleňování, integrace a respektování rozmanitosti v Evropské unii. Systémy vzdělávání a odborné přípravy je proto třeba utvářet tak, aby zajistily, že všechny skupiny a jednotlivci budou mít skutečně rovný přístup ke kvalitním vzdělávacím příležitostem a budou moci úspěšně dokončit své vzdělávání nebo odbornou přípravu.
16. Je třeba i nadále usilovat o to, aby více účastníků vzdělávání mohlo úspěšně dokončit vyšší sekundární (nebo rovnocenné) vzdělávání a odbornou přípravu a pokračovat v dalším vzdělávání a odborné přípravě nebo vysokoškolském vzdělávání, což jim umožní rozvíjet cenné znalosti, dovednosti a kompetence důležité pro jejich život a realizovat svůj plný potenciál.

² Viz směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ.

17. V posledních letech se vnitrostátním a regionálním systémům vzdělávání a odborné přípravy podařilo zlepšit výkonnost, pokud jde o zlepšení rovnosti v přístupu a inkluzi, což může podpořit úspěch ve vzdělávání, avšak stále je zapotřebí dalšího úsilí, akcí a opatření pro to, aby bylo zlepšení v oblasti rovnosti, inkluze a úspěchu ve vzdělávání dosahováno souběžně. To zahrnuje potřebu poskytovat přístupnější a vysoce kvalitní celoživotní poradenství na všech úrovních a ve všech typech vzdělávání a odborné přípravy³.
18. Nový program Erasmus+ nyní zahrnuje posílené prostředky na lepší podporu sociálního začleňování, rovnosti a lepší informování osob se zvláštními potřebami nebo omezenými příležitostmi, mimo jiné lepším zpřístupněním činností v oblasti mobility širšímu okruhu účastníků vzdělávání, učitelů, škoolitelů, pedagogů učitelů a dalších pracovníků.

ZDŮRAŽŇUJE, ŽE

19. Všichni jednotlivci by ve všech fázích svého života měli mít možnost rozvíjet širokou škálu klíčových kompetencí⁴, aby mohli ve světě prosperovat na profesionální i osobní úrovni a vyrovnat se se současnými a budoucími změnami ve společnosti a ekonomice, vyplývajících mimo jiné z ekologické a digitální transformace. Jedná se stejně tak o otázku sociální spravedlnosti jako konkurenceschopnosti EU.
20. Vzdělávání a odborná příprava hrají zásadní úlohu pro utváření budoucnosti Evropy, jakož i pro to, aby občané dosáhli osobního naplnění a dobrých životních podmínek, aby byli připraveni přizpůsobit se a obstát na měnícím se trhu práce a angažovat se prostřednictvím aktivního a odpovědného občanství.

³ V souladu s usnesením Rady ze dne 21. listopadu 2008 – „Lepší začlenění celoživotního poradenství do strategií celoživotního učení“.

⁴ Doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (Úř. věst. C 189, 4.6.2018, s.1).

21. Pandemie COVID-19 ještě výrazněji zdůraznila potřebu řešit dlouhodobé strukturální problémy nad rámec bezprostředních účinků pandemie, a to i pokud jde o dobré životní podmínky a duševní zdraví dětských účastníků vzdělávání a vyučujících. Tato situace posílila potřebu zajistit inkluzivní vysoce kvalitní vzdělávání a odbornou přípravu, včetně předškolního vzdělávání a péče, a zpřístupnit je všem účastníkům vzdělávání bez ohledu na jejich gender, zvláštní socioekonomické, etnické, náboženské nebo kulturní zázemí, zvláštní vzdělávací potřeby nebo jiné osobní okolnosti.
22. obzvláštní pozornost je nutné věnovat vzájemné provázanosti daných aspektů, tj. účastníkům vzdělávání potýkajícím se s vícenásobnými výzvami – například studentům se zvláštními vzdělávacími potřebami nebo se zdravotním postižením, studentům v obtížné osobní situaci, studentům se znevýhodněným socioekonomickým zázemím, s přistěhovaleckým původem a studentům z řad menšin, studentům z oblastí v hospodářském útlumu a z izolovaných, ostrovních nebo odlehlých oblastí, jako jsou nejvzdálenější regiony EU. V souladu s toutéž logikou je třeba zohlednit potřeby zvláště nadaných účastníků vzdělávání s cílem podpořit je a pomoci jim plně rozvinout jejich potenciál.
23. Zlepšení rovnosti a inkluze v oblasti vzdělávání a odborné přípravy rovněž vyžaduje rozvoj citlivého přístupu k genderovým otázkám v procesech výuky a učení a ve vzdělávacích institucích a institucích odborné přípravy, přičemž je třeba zpochybňovat a překonávat genderové stereotypy a předsudky a předcházet diskriminaci na základě genderu nebo sexuální orientace.

24. Systémy vzdělávání a odborné přípravy by měly odpovídat různým individuálním potřebám, dovednostem a schopnostem všech účastníků vzdělávání a nabízet příležitosti ke vzdělávání pro všechny, včetně vazeb na neformální a informální prostředí, jako je mimo jiné spolupráce s centry vzdělávání dospělých, institucemi nebo středisky práce s mládeží a kulturními institucemi.
25. Je třeba nadále usilovat o to, aby všichni účastníci vzdělávání získali sociální, emocionální, občanské a mezikulturní kompetence potřebné k potvrzení, posílení a podpoře demokratických hodnot EU, základních práv, rovných příležitostí, sociálního začleňování a nediskriminace, jakož i k podpoře vědomého a aktivního občanství. V této oblasti může hrát klíčovou úlohu občanská výchova tím, že zajistí, aby všichni účastníci vzdělávání získali porozumění a respekt ke všem formám rozmanitosti, a tím rozvíjeli toleranci, demokratické postoje, kritické myšlení a získávání mezikulturních a aktivních občanských kompetencí.
26. Účast na předškolním vzdělávání a péči představuje důležitý základ pro budoucí osobní, vzdělávací a profesní úspěch, který je obzvláště důležitý pro děti ze znevýhodněného nebo zranitelného prostředí. Stále existuje potřeba zvýšit kvalitu, inkluzivnost, přístupnost a cenovou dostupnost systémů předškolního vzdělávání a péče, aby byly fakticky zajištěny rovné příležitosti k účasti v těchto systémech pro všechny děti⁵.

⁵ V souladu s doporučením Rady ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče.

27. V důsledku předčasného odchodu ze vzdělávání a odborné přípravy a akademických neúspěchů mají mladí lidé méně socioekonomických příležitostí, a to zejména v případě ohrožených osob a těch, kteří jsou nejvíce ohroženi vyloučením. Je třeba pokračovat v úsilí o zajištění skutečně inkluzivních systémů, v nichž všichni účastníci vzdělávání získávají vysoce kvalitní vzdělání a jejich dobré životní podmínky a duševní zdraví jsou podporovány a chráněny. To je spolu s preventivními a podpůrnými opatřeními založenými na individuálních potřebách účastníků vzdělávání a kvalitnějším celoživotním poradenstvím zásadní pro snížení míry předčasných odchodů ze vzdělávání a odborné přípravy a pro nasměrování účastníků k úspěšnému ukončení vyššího sekundárního (nebo rovnocenného) vzdělávání a pokračování v dalším vzdělávání a odborné přípravě nebo vysokoškolském vzdělávání.
28. Je nezbytné prosazovat lepší výsledky vzdělávání a podporovat hladký přechod na trh práce, mimo jiné propagací soustavného osobního, akademického a profesního rozvoje a aktivního občanství prostřednictvím celoživotního poradenství, celoživotního učení a vzdělávání dospělých, a v případě potřeby prohlubováním dovedností a změnou kvalifikace.
29. Podíl studentů s nedostatečnými výsledky je stále příliš vysoký. Kromě toho jsou v celé Evropě mezi účastníky vzdělávání s nedostatečnými výsledky a předčasně odcházejícími ze vzdělávání nadměrně zastoupeni účastníci ze znevýhodněného prostředí, z hospodářsky postižených oblastí nebo z izolovaných, ostrovních či odlehlých oblastí, jako jsou nejvzdálenější regiony EU. Proto stále existuje potřeba identifikovat opatření v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, která mohou lépe podpořit úspěch ve vzdělávání pro všechny jeho účastníky, včetně inovativních pedagogických přístupů.

30. Odborné vzdělávání a příprava, včetně učňovské přípravy a jiných forem učení se prací, přispívají k rovnosti tím, že zajišťují, aby programy odborného vzdělávání byly vysoce kvalitní, inkluzivní a přístupné pro všechny, včetně zranitelných skupin⁶.
31. Stejně tak vzdělávání dospělých poskytuje flexibilní příležitosti k přístupu ke vzdělávání pro všechny, včetně zranitelných skupin, a nabízí druhou šanci nebo alternativní cestu k dovednostem a kvalifikacím.
32. Spolupráce a včasná výměna informací mezi institucemi vzdělávání a odborné přípravy, odvětvím práce s mládeží a sociálním sektorem by umožnily včas identifikovat účastníky vzdělávání ohrožené předčasným odchodem a poskytly by vhodnější podpůrná opatření pro zranitelné mladé lidi, mezi něž patří ti, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, mimo jiné prostřednictvím posílené záruky pro mladé lidi.
33. Vysokoškolské vzdělávání má potenciál posílit rovnost a inkluzi tím, že studentům umožní hladký přechod z vyššího sekundárního vzdělávání na vysokoškolské vzdělávání a podpoří je při něm, stejně jako při přístupu k vysoce kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání pro všechny typy účastníků vzdělávání, a bude podněcovat účast nedostatečně zastoupených skupin, včetně netradičních studentů. Může rovněž více zapojit dospělé, podporovat prohlubování dovedností a změnu kvalifikace a hrát roli v celoživotním učení prostřednictvím flexibilních alternativ k úplným programům, a to zkoumáním koncepce a využívání evropského přístupu k mikrocertifikátům.
34. Pro další rozvoj sociálního rozměru vysokoškolského vzdělávání je relevantní práce vykonaná v rámci boloňského procesu.

⁶ V souladu s doporučením Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost.

35. Při zajištění toho, aby učební prostředí, digitální pedagogiky, nástroje a úkoly byly přizpůsobitelné, individualizované a vhodné pro různé účastníky vzdělávání, hrají významnou roli digitální technologie. Mohou podpořit skutečné začleňování – za předpokladu, že budou souběžně řešeny problémy „digitální propasti“, pokud jde o digitální infrastrukturu, konektivitu a přístup k digitálním zařízením, vybavení, zdrojům a digitálním dovednostem, jakož i jejich přístupnost pro osoby se zdravotním postižením. Kromě toho ačkoli digitální technologie během pandemie COVID-19 umožnily distanční vzdělávání, tato situace zvýraznila základní rozdíly v přístupu k digitálním zařízením, konektivitě, i další podoby digitální propasti, jako jsou digitální kompetence účastníků vzdělávání na jedné straně a pedagogů a pečovatelů na straně druhé a dostupnost podpory pro tuto druhou skupinu.
36. K překlenutí digitální propasti a k podpoře inkluzivnějšího způsobu výuky a učení by mohlo rovněž přispět etické, odpovědné a inkluzivní využívání vznikajících technologií, jako je umělá inteligence.
37. Rostoucí přístup k virtuálnímu vzdělávacímu prostředí nabízí mnoho nových příležitostí. Častější a rozsáhlejší využívání virtuálního vzdělávacího prostředí však účastníky vzdělávání rovněž vystavuje většímu riziku, že se stanou terčem kyberšikany či dalších forem obtěžování na internetu nebo se stanou terčem dezinformací, zejména prostřednictvím sociálních sítí. Skutečná podpora bezpečného virtuálního vzdělávacího prostředí znamená úsilí o to, aby byli účastníci vzdělávání i pedagogové vyškoleni v oblasti bezpečnosti na internetu a aby si byli vědomi možných rizik určitých platforem nebo online nástrojů. Současně by instituce vzdělávání a odborné přípravy měly mít zavedeny jasné pokyny a postupy, které by na tyto otázky reagovaly.

38. Zásadní roli při podpoře rovnosti, inkluze a úspěchu ve vzdělávání a odborné přípravě pro všechny mají učitelé, školitelé, odborníci v oblasti předškolního vzdělávání a péče a další pedagogičtí pracovníci, jakož i ředitelé institucí vzdělávání a odborné přípravy a kariérní poradci na všech úrovních. Aby byli schopni tuto funkci vykonávat, musí být vysoce kompetentní a vybaveni dovednostmi, kompetencemi a odbornými znalostmi potřebnými pro pochopení a řešení znevýhodnění ve vzdělávání a pro výuku a vzdělávání ve stále rozmanitějším mnohojazyčném a multikulturním prostředí.
39. Počáteční vzdělávání, zapracování a další profesní rozvoj učitelů, školitelů a dalších pedagogů by měly odpovídat příslušným vnitrostátním a regionálním standardům a případně procesům týkajícím se rozvoje institucí vzdělávání a odborné přípravy. To má zásadní význam pro vytvoření nových přístupů, které umožní lépe reagovat na novou a náročnou realitu, například v souvislosti s digitální a ekologickou transformací. Je třeba usilovat o podporu učitelů, školitelů, ředitelů institucí vzdělávání a odborné přípravy a kariérních poradců při posilování rovnosti, kvality výuky a celoživotního poradenství. Kromě toho je třeba usilovat o to, aby tato profese přilákala nejlepší uchazeče, a o řešení nedostatku učitelů, a to, v případě potřeby, prostřednictvím lepších a flexibilnějších náborových strategií. To zároveň přispěje ke zvýšení kvality a inkluzivnosti institucí vzdělávání a odborné přípravy, čímž se zlepší správa systémů vzdělávání a odborné přípravy.

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY, ABY V SOULADU S VNITROSTÁTNÍ SITUACÍ A SE ZÁSADOU SUBSIDIARITY:

40. Prováděly politická opatření v oblasti vzdělávání, případně reformy systémů vzdělávání a odborné přípravy, se zohledněním celého spektra vzdělávání a odborné přípravy a v rámci celoinstitucionálního přístupu s cílem posílit rovné příležitosti a inkluzi a podpořit úspěch ve vzdělávání na všech úrovních a ve všech typech vzdělávání a odborné přípravy, zejména:
- a) zohledňováním stále větší rozmanitosti účastníků vzdělávání a zlepšením přístupu k vysoce kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání a odborné přípravě pro všechny účastníky vzdělávání, včetně znevýhodněných a zranitelných skupin, jako jsou účastníci vzdělávání ohrožení chudobou a sociálním vyloučením a účastníci vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami, osoby se zdravotním postižením, osoby s nízkou kvalifikací či nízkou úrovní dovedností, osoby z přistěhovaleckého prostředí, osoby z řad menšin a účastníci vzdělávání s omezenými příležitostmi z důvodu své zeměpisné polohy, genderu nebo socioekonomicky znevýhodněné situace;
 - b) podporou komplexních strategií pro úspěch ve vzdělávání na vnitrostátní a regionální úrovni založených na silné meziodvětvové spolupráci na všech úrovních s cílem podpořit úspěšné dokončení vyššího sekundárního (nebo rovnocenného) vzdělávání a odborné přípravy a snížit míru předčasných odchodů ze vzdělávání a odborné přípravy a podvýkonnost, mimo jiné podporou celoinstitucionálního přístupu a víceoborové spolupráce ve školách a v jejich okolí, s ucelenou inkluzivní vizí vzdělávání a odborné přípravy zaměřenou na účastníka vzdělávání, včasným odhalováním známek rezignace, posilováním individualizovaného poradenství a podpůrných rámců pro ohrožené účastníky a podporou zapojení rodičů, pečovatelů, rodin a komunit;

- c) práci s cílem zajistit, aby všichni účastníci vzdělávání dosáhli základní úrovně znalostí v základních dovednostech, se zvláštním zaměřením na skupiny, u nichž hrozí podvýkonnost a předčasný odchod ze vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné identifikací účinných politických reforem na podporu lepších výsledků v základních dovednostech, zejména pokud jde o vzdělávací program, hodnocení a celoživotní poradenství, jakož i schopnost institucí a zaměstnanců být inovativní a rozvíjet vzdělávací přístupy a prostředí zaměřené na studenty;
- d) práci na zajištění toho, aby všichni účastníci vzdělávání včetně těch mimořádně nadaných, byli náležitě podporováni a získávali intelektuální podněty odpovídající jejich dovednostem a schopnostem, a zároveň aby byly chráněny jejich fyzické, emocionální a psychologické životní podmínky;
- e) zachováním institucí poskytujících vzdělávání a odbornou přípravu jako bezpečného prostředí bez násilí, rasismu, šikany, kyberšikany, sexuálního obtěžování, sexismu, nenávistných projevů, dezinformací, zavádějících informací a veškerých forem diskriminace;
- f) stimulací bezpečného, vstřícného a podpůrného vzdělávacího prostředí, a to i online, v němž se všichni účastníci vzdělávání mohou rozvíjet jako jednotlivci i členové komunity a cítit se respektováni, ceněni a uznáváni ve svých konkrétních talentech a potřebách, přičemž jsou zároveň pro všechny účastníky nastavena náležitě vysoká očekávání a pečuje se o jejich dobré individuální životní podmínky;
- g) zajištěním toho, aby interní a externí procesy prokazování kvality v institucích vzdělávání a odborné přípravy zohledňovaly otázky rovnosti přístupu, inkluze a úspěchu ve vzdělávání pro všechny jeho účastníky;

- h) zvažáním – v souladu s vnitrostátními a regionálními podmínkami – zavedení účinných politik celoživotního poradenství, poskytování kariérního poradenství a příležitostí pro rozvoj profesních dovedností na všech úrovních a ve všech typech vzdělávání a odborné přípravy, včetně podpory celoživotních kariérních změn občanů;
 - i) propagací mnohojazyčnosti v institucích vzdělávání a odborné přípravy, a to oceněním a využitím jazykového zázemí účastníků vzdělávání, čímž se jednak posílí znalosti jazyka ve škole, jednak se podpoří získávání dalších jazykových kompetencí;
 - j) zajištěním přístupnosti vzdělávacích příležitostí a inkluzivního prostředí a poskytováním individualizovaných podpůrných opatření ve vzdělávacích prostředích, která maximalizují akademický a sociální rozvoj osob se zdravotním postižením, s cílem usnadnit jejich vzdělávání⁷;
 - k) prací s cílem předcházet psychickým obtížím u účastníků vzdělávání a podporovat účastníky s psychologickými obtížemi, v případě potřeby i přístupem k odborné pomoci.
41. Podporovaly široký dialog, spolupráci a inovativní přístupy mezi veřejnými orgány, institucemi vzdělávání a odborné přípravy a klíčovými zúčastněnými stranami, jako jsou místní komunity, místní a regionální správní orgány, rodiče a pečující osoby, širší rodina, aktéři v oblasti mládeže, sociální a kulturní mediátoři, dobrovolníci, sociální partneři, zaměstnavatelé a občanská společnost, s cílem zajistit zavedení inkluzivních strategií vzdělávání a odborné přípravy, které podpoří rovnost a inkluzi a uspokojí potřeby širší komunity.

⁷ V souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením a se Strategií práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030.

42. Podporovaly poskytování vzdělávacích příležitostí všem účastníkům vzdělávání, aby se mohli po celý život zapojovat do flexibilních forem vzdělávání a odborné přípravy, a to i prostřednictvím validace předchozího učení, mimo jiné i v rámci neformálního a informálního prostředí a flexibilních přístupů, mezi něž patří zkoumání koncepce a využití evropského přístupu k mikrocertifikátům, aniž by byla oslabena základní zásada kompletních programů v rámci počátečního vzdělávání a odborné přípravy.
43. Podporovaly a usnadňovaly přístup ke kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči pro všechny děti bez ohledu na jejich individuální, rodinnou nebo sociální situaci a usilovaly o další provádění evropského rámce kvality pro vysoce kvalitní systémy předškolního vzdělávání a péče, mimo jiné dalšími investicemi do těchto systémů s cílem poskytnout přístup většímu počtu dětí a zlepšit standardy kvality.
44. Nabízely dospělým, kteří z počátečního vzdělávání a odborné přípravy odešli s žádnou nebo nízkou kvalifikací, příležitosti druhé šance, včetně flexibilních metod prohlubování dovedností a rekvalifikace.
45. Prozkoumaly možnosti rozvoje a posílení vnitrostátních systémů shromažďování údajů, jejich monitorování a hodnocení, s údaji rozčleněnými podle genderu a dalších relevantních parametrů, které by členským státům umožnily posoudit dopad jednotlivých politických iniciativ, a pomoci tak měřit pokrok při prosazování rovnosti, inkluze a úspěchu v rámci systémů vzdělávání a odborné přípravy.
46. Nadále podle potřeby využívaly Evropskou agenturu pro speciální a inkluzivní vzdělávání s cílem uplatňovat, monitorovat, dokumentovat a rozšiřovat úspěšné inkluzivní přístupy ve svých systémech vzdělávání a odborné přípravy.

47. Plně využívaly evropské nástroje spolupráce pro instituce vzdělávání a odborné přípravy, jako je platforma eTwinning, portál School Education Gateway a EPALÉ (elektronická platforma pro vzdělávání dospělých v Evropě), s cílem posílit spolupráci a výměnu informací, osvědčených postupů a zdrojů týkajících se prosazování rovnosti, inkluze a úspěchu ve vzdělávání v institucích vzdělávání a odborné přípravy.
48. Zvýšily dostupnost, přístupnost a kvalitu digitálního vybavení a infrastruktury, konektivity, otevřených a digitálních vzdělávacích zdrojů a pedagogických postupů na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy, s cílenou podporou k zajištění účinného přístupu účastníků vzdělávání se znevýhodněním či zdravotním postižením v jakémkoli věku, a zároveň řešily potřebu rozvoje základních a pokročilých digitálních dovedností a kompetencí na všech úrovních a ve všech typech vzdělávání a odborné přípravy s cílem plně využít potenciálu digitálního vzdělávání k budování inkluzivnějšího a úspěch podněcujícího prostředí pro výuku a učení.
49. Zajistily, aby učitelům, školitelům, odborníkům v oblasti předškolního vzdělávání a péče a dalším pedagogickým pracovníkům, jakož i ředitelům institucím vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních byla poskytnuta veškerá potřebná podpora, včetně nezbytného počátečního vzdělávání, zapracování do profese a soustavného profesního rozvoje, aby bylo možné porozumět znevýhodnění ve vzdělávání a řešit jej, zabývat se osobními předsudky, prosazovat skutečnou inkluzi a úspěch, zabývat se rozmanitostí, podporovat náležitou motivaci k učení a dosahovat vysoce kvalitních výsledků učení pro různorodou cílovou skupinu, a to ve spolupráci s dalšími zúčastněnými stranami. To zahrnuje podporu rozvoje základních a pokročilých digitálních kompetencí a inovativních pedagogických postupů a rozvoj sociálních a emočních dovedností při současném prosazování dobrých životních podmínek a duševního zdraví pedagogů.
50. Řešily nedostatek vyučujících v oblastech, kde se tento problém vyskytuje, zejména ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a v multikulturním a vícejazyčném prostředí.

51. Pokračovaly v plnění závazků Pařížského prohlášení z roku 2015, zejména prostřednictvím výchovy k občanství s cílem podporovat aktivní občanství a posilovat toleranci a demokratické postoje, mezikulturní kompetence, digitální a mediální gramotnost a kritické myšlení.
52. V souladu s vnitrostátními nebo regionálními potřebami plně využívaly veškeré dostupné regionální, vnitrostátní a unijní mechanismy financování a programy, jako je Erasmus+, Evropský sociální fond plus spolu s dalšími evropskými strukturálními a investičními fondy, programem InvestEU a novými příležitostmi v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, k podpoře udržitelných investic do spravedlivého a inkluzivního vzdělávání a odborné přípravy s cílem podpořit úspěch ve vzdělávání pro všechny.

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY A KOMISI, ABY V SOULADU SE SVÝMI PRAVOMOCEMI A S NÁLEŽITÝM ZOHLEDNĚNÍM SUBSIDIARITY:

53. Maximálně využily příležitostí, které nabízí nový strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030), prostřednictvím otevřené metody koordinace, k podpoře výměny osvědčených postupů a inovativních přístupů k tomu, jak dosáhnout větší rovnosti a inkluzivnosti ve vzdělávání a odborné přípravě podporující úspěch, zejména posílením vzájemného učení, a v případě potřeby prováděly výzkum a studie s cílem podpořit tvorbu politik podloženou fakty a rozvíjet a šířit úspěšné politické postupy v oblasti rovnosti, inkluze a úspěchu ve vzdělávání a odborné přípravě pro všechny.

VYZÝVÁ KOMISI, ABY V SOULADU SE SMLOUVAMI A PŘI PLNÉM RESPEKTOVÁNÍ ZÁSADY SUBSIDIARITY:

54. Spolu s členskými státy pracovala na iniciativách, které oznámila v souvislosti s Evropskou agendou dovedností, Evropským prostorem vzdělávání a akčním plánem digitálního vzdělávání na období 2021–2027 a které zlepši rovnost, inkluzi a úspěch ve vzdělávání a odborné přípravě, jakož i na Strategii pro práva dítěte, Strategii práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 a na akčním plánu pro provádění evropského pilíře sociálních práv, včetně záruky pro děti.
55. Společně s členskými státy pracovala na iniciativě, jejímž cílem je společně s členskými státy vypracovat politické pokyny k odstraňování nízké míry dosaženého vzdělání a zvyšování míry dosaženého vyššího sekundárního (nebo rovnocenného) vzdělání a odborné přípravy, přispívat ke zvyšování úrovně kompetencí, oddělovat dosažené vzdělání od socioekonomického prostředí a předcházet nezaměstnanosti mladých lidí.
56. Vedla s členskými státy strategický dialog zaměřený na rozvoj vysoce výkonného digitálního ekosystému, jakož i na posílení digitálních dovedností a kompetencí pro digitální transformaci vzdělávání a odborné přípravy.
57. Nastínila členským státům politické pokyny týkající se online a distančního učení v primárním a sekundárním vzdělávání s cílem zvýšit inkluzivnost a flexibilitu školního vzdělávání a zdokonalit rozvoj širokých kompetencí všech účastníků vzdělávání.
58. Podporovala spolupráci mezi příslušnými organizacemi zúčastněných stran na evropské, vnitrostátní a regionální úrovni a orgány členských států odpovědnými za vzdělávání a odbornou přípravu, aby mohly společně formulovat politická doporučení týkající se inovativních a víceoborových přístupů k výuce a učení v oblasti základních dovedností.

59. Ve spolupráci s členskými státy posílila spolupráci s příslušnými evropskými orgány a agenturami, jako je Evropská agentura pro speciální potřeby a inkluzivní vzdělávání, a s příslušnými mezinárodními organizacemi, jako je Rada Evropy, OECD, OSN a UNESCO, pokud jde o rovný přístup, inkluzi a úspěch ve vzdělávání a odborné přípravě pro všechny.
60. Na základě odborného stanoviska stálé skupiny pro ukazatele a měřítka a s jeho využitím pracovala na návrzích možných ukazatelů nebo cílů na úrovni EU v oblasti rovnosti a inkluze.
61. Prozkoumala možnosti rozvoje a zdokonalení evropského sběru údajů, zejména v rámci Eurostatu, s cílem usnadnit posuzování politických iniciativ a opatření, jež podporují rovnost, inkluzi a úspěch v rámci systémů vzdělávání a odborné přípravy v celé EU, přičemž se zároveň zamezí další zátěži pro členské státy.
62. V úzké spolupráci s členskými státy využívala expertní skupinu pro kvalitní investice do vzdělávání a odborné přípravy s cílem prozkoumat, jak by efektivní a účinné investice do kompetencí lidí a do infrastruktury mohly přispět k podpoře rovnosti a inkluze v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.
63. Svolala skupinu odborníků, aby vypracovala návrhy strategií pro vytváření podpůrných vzdělávacích prostředí pro skupiny ohrožené podvýkonností a pro podporu dobrých životních podmínek ve škole.
64. Svolala skupinu odborníků, která se zaměří na podporu digitální gramotnosti a boj proti dezinformacím, což má zásadní význam pro to, aby se každý mohl bezpečně, sebejistě a inkluzivně pohybovat v online prostředí.
-

POLITICKÁ VÝCHODISKA

1. Závěry Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) (12. května 2009)
2. Doporučení Rady o politikách snížení míry předčasného ukončování školní docházky (28. června 2011)
3. Usnesení Rady o obnoveném programu pro vzdělávání dospělých (20. prosince 2011)
4. Doporučení Rady o uznávání neformálního a informálního učení (20. prosince 2012)
5. Prohlášení o prosazování občanství a společných hodnot svobody, tolerance a nediskriminace v procesu vzdělávání (Paříž 17. března 2015)
6. Společná zpráva Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) – Nové priority evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (23. a 24. listopadu 2015).
7. Závěry Rady o snižování míry předčasných odchodů ze vzdělávání a o podpoře úspěchu ve škole (15. prosince 2015)
8. Doporučení Rady o cestách prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé (19. prosince 2016)

9. Závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě o začlenění v rámci rozmanitosti v zájmu dosažení vysoce kvalitního vzdělávání pro všechny (17. února 2017)
10. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Rozvoj škol a vynikající výuka poskytující výborný start do života (30. května 2017)
11. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Posílení evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury: příspěvek Evropské komise k setkání vrcholných představitelů v Göteborgu (17. listopadu 2017)
12. Doporučení Rady o podpoře společných hodnot, inkluzivního vzdělávání a evropského rozměru ve výuce (22. května 2018)
13. Závěry Rady o směřování k vizi evropského prostoru vzdělávání (22. května 2018)
14. Doporučení Rady o podpoře automatického vzájemného uznávání kvalifikací získaných v rámci vysokoškolského vzdělání a vyššího sekundárního vzdělání a odborné přípravy a výsledků z období studia v zahraničí (26. listopadu 2018)
15. Doporučení Rady o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků (22. května 2019)
16. Doporučení Rady o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče (22. května 2019)

17. Usnesení Rady o dalším rozvoji Evropského prostoru vzdělávání za účelem podpory systémů vzdělávání a odborné přípravy zaměřených na budoucnost (8. listopadu 2019)
18. Závěry Rady o evropských učitelích a školitelích pro budoucnost (9. června 2020)
19. Závěry Rady o boji proti krizi COVID-19 v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (16. června 2020)
20. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů z července 2020 – Evropská agenda dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (1. července 2020)
21. Unie rovnosti: Akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025 (18. září 2020)
22. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025 (30. září 2020)
23. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Akční plán digitálního vzdělávání 2021–2027 – Nové nastavení vzdělávání a odborné přípravy pro digitální věk (30. září 2020)
24. Doporučení Rady o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (24. listopadu 2020)
25. Závěry Rady o digitálním vzdělávání ve znalostních společnostech Evropy (24. listopadu 2020)

26. Prohlášení z Osnabrücku o odborném vzdělávání a přípravě jako faktoru umožňujícím oživení a spravedlivý přechod k digitální a zelené ekonomice (30. listopadu 2020)
 27. Usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030) (18. února 2021)
 28. Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 (3. března 2021)
 29. Strategie EU pro práva dítěte (24. března 2021).
-